

TURNUSTJENESTEN

*Bilaget:
Alt du bør vite om
turnustjenesten*

Legeforeningen

Legeforeningen er fagforening og faglig forening for alle landets leger. Legeforeningen har nå over 25 000 medlemmer og er sammensatt av mange underforeninger. Yngre legers forening er av syv yrkesforeninger i legeforeningen. Ylf har over 6000 medlemmer. Vi er fagforening for turnusleger, sykehusleger som går i utdanningsstillinger, vernepliktig befal og stipendiater.

Ylf har eget kontor i Legenes hus, Akersgt. Oslo. Du finner e-postadresser til oss på vår hjemmeside.

Vi anbefaler alle å bruke lokale tillitsvalgte først og la de ta kontakten inn til oss når det er behov. Dette er fordi vi ser at det har stor betydning at vi klarer å utvikle et best mulig tillitsvalgtparat.

Turnusrådet

Turnusrådet er Legeforeningens faglige organ for turnustjenesten for leger. Spørsmål vedrørende faglige sider ved turnustjenesten tas opp med turnusrådet.

Henvendelser rettes til Legeforeningens sekretariat som vil hjelpe deg videre.

Avtaleverket – dine rettigheter!

Det inngås avtaler mellom arbeidsgivers og arbeidstakernes organisasjoner. Disse avtalene omtaler forhold og rettigheter angående arbeidstid, lønn, vaktjeneste osv.

De avtalene legeforeningen har med helseforetakene kalles A2 og B.

A2 er en felles nasjonal avtale for alle sykehusleger, mens B er lokale versjoner som fremforhandles på det enkelte foretak. Innholdsmessig er mye likt, men med lokale varianter av en del temaer. Vi vil senere i dette heftet flette inn paragrafer fra A2 som har betydning for de forskjellige temaene.

Hovedtemaer som er avtalefestet; Arbeidstid: definisjoner og muligheter for utvidet arbeidstid. Vernebestemmelser som beskriver maksimumsgrenser for arbeidstid, rett og plikt til å jobbe vakter, lønnsnivåene, forhold som angår turnusleger (§8)

Disse avtalene skal ligge på intranettsidene til foretaket. De ligger også på legeforeningens hjemmeside.

Hvem er din tillitsvalgte?

Hvis du trenger hjelp bør du kontakte din tillitsvalgte. Det skal være Ylf-tillitsvalgte ved henholdsvis kirurgisk, medisinsk og psykiatrisk avdeling og disse fungerer også som turnuslegenes

tillitsvalgte. Over dette finnes det en hovedtillitsvalgt/foretakstillitsvalgt for sykehuset/foretaket. Personalavdelingen skal hele tiden ha oversikt over hvem de tillitsvalgte er. Ofte ligger opplysningene også på intranett. Hvis du ikke finner din tillitsvalgte kan du sende e-post til Ylfs kontor.

Autorisasjon

Når du er ferdig med tjenesten på den enkelte avdeling, må du selv sørge for å få avdelingsoverlegens underskrift på tjenestebeviset (søknad om autorisasjon) som du får tilsendt fra Helsetilsynet. Din autorisasjon vil bli datert etter den dato Helsetilsynet mottar din søknad.

Evaluering av turnustjenesten

En rekke endringer i rammebetingelsene for turnustjenesten reiser spørsmål om tjenesten fortsatt oppfyller hensikten og hvilke endringer som eventuelt er påkrevet. Legeforeningen gjennomfører en kontinuerlig standardisert nasjonal evaluering av turnustjenesten basert på spørreskjemaundersøkelser. Spørreskjemaundersøkelsene skal måle kvaliteten i turnustjenesten og tjene som informasjonsgrunnlag i arbeidet med å utvikle tjenesten. De skal danne grunnlag for beslutninger vedrørende turnustjenesten både for turnusrådet, arbeidsgivere og myndigheter. Undersøkelsen gjennomføres anonymt, og det er viktig at du benytter anledningen til å gi uttrykk for din vurdering av tjenesten.

Flytting

Sykehusturnus og distriktsturnus:

Flytteutgifter

Enkelte foretak/kommuner dekker flytteutgifter for turnusleger. Dette kan undersøkes ved å kontakte personalkontoret eller lokale tillitsvalgte hos den arbeidsgiveren du skal begynne hos.

Utover det som eventuelt dekkes av ny arbeidsgiver, er SAFH fra 1. januar 2005 delegert oppgaven med tilskudd til reise og flytting for turnusleger. Reglene for tilskudd til reise og flytting for turnusleger finnes på denne linken: http://www.shdir.no/publikasjoner/rundskriv/tilskudd_til_reise_og_flytting_for_turnusleger_og_turnusfysioterapeuter_2006_36009

Skjema for søknad om slikt tilskudd finnes her: <http://www.safh.no/skjema/reiseutg.pdf>

Flyttedag

Flyttedager reguleres av personalhåndbøker. Vanligvis har man krav på inntil

2 dager velferdspermisjon for flytting. Det er den nye arbeidsgiveren som eventuelt skal dekke dette.

Bolig

Sykehusturnus:

Overenskomstens del A2 § 8.3.2: Turnusleger skal tilbys tilfredsstillende boligforhold. Se for øvrig <http://www.legeforeningen.no/index.gan?id=11604>

Distriktsturnus:

Særavtalen § 11.6: Turnuslegen skal tilbys tilfredsstillende boligforhold i samsvar med de normer som gjelder for turnusleger i sykehus. Turnusleger har plikt, med mindre særlige grunner tilsier noe annet, til å bo i den anviste bolig eller dekke kommunens eventuelle husleietap hvis boligen ikke kan leies ut midlertidig til andre, se særavtalen 11.7. Særavtalen finnes her: <http://www.legeforeningen.no/index.gan?id=111867&subid=0>

Felles for sykehus- og distriktsturnus:

Turnusforskriften § 19: Turnusstedet skal skaffe turnuslegen bolig. Det foreligger ingen sentral regulering av husleien.

Statens helsetilsyn har gitt følgende retningslinjer om turnuslegenes boligforhold:

Dersom man ikke blir enige om hva som er tilfredsstillende boligforhold, kan følgende retningslinjer gi veiledning:

1. Den frie gulvflate bør ikke være mindre enn 70m² og utgjøre minimum 3 rom (1 oppholdsrom, 2 soverom) ent., kjøkken, bad og WC.
2. I kjøkken skal være installert: Komfyr med minst 3 kokeplater og stekeovn. Kjøleskap. Skapplass til kjøkkenutstyr og mat. Kjøkkenbenk med oppvaskum og utslagsbenk.
3. I soveværelse skal være: Dobbeltseng med tilhørende madrasser. Nattbord og kleskap.
4. I bad skal være installert: Kar med eller uten dusj. Håndvask. Hylle med speil. Det må være rimelig adgang til klesvask (vaskemaskin eller lett adgang til fellesvaskeri)
5. I tilfelle hvor kandidaten ønsker det forutsettes det at sykehuset også er behjelpelig med møblering for øvrig

Arbeidsavtale

Arbeidsmiljøloven § 14-5 stiller krav om at det skal inngås skriftlig arbeidsavtale i alle arbeidsforhold. Avtalen skal inneholde bestemmelser om partenes identitet, arbeidsstedet, tittel, tidspunktet for arbeidets oppstart og forventet varighet. I tillegg er det vanlig, eventuelt som en henvisning til tariffavtalene, at arbeidsavtalen gir opplysninger om rett til ferie og feriepenger, oppsigelsesfrister, lønns-

vilkår og arbeidstidsregler. Det er vanlig at det henvises til tariffavtaler som regulerer arbeidsforholdet. Vi ser at flere arbeidsgivere tar inn formuleringer i arbeidsavtalene som strider mot gjeldene kollektive avtaler. Dette ser vi særlig i forhold til bestemmelser om arbeidssted, og det vil ha betydning for deg etter at du er ferdig med turnustjenesten og evt. søker stilling ved sykehus. Arbeidsavtalen vil gjelde foran avtaleverket. Hvis du er i tvil om formuleringer i arbeidsavtalen vil vi gjerne at du kontakter Ylf slik at vi kan gi deg råd.

Arbeidstid

Sykehusturnus

Arbeidstiden for leger i sykehus skal beskrives i en tjenesteplan. Leger er unntatt fra arbeidsmiljølovens bestemmelser om daglig og ukentlig arbeidstid, og daglig og ukentlig fritid. Vi har tariffavtalt vernebestemmelser som innebærer at man innenfor rammene i en tjenesteplan kan arbeide inntil 19 beregnede timer per vaktøgn, at ingen arbeidsuke skal overstige 60 timer, at hver enkelt arbeidsuke skal inneholde minimum 28 timers sammenhengende fritid, og at det mellom to arbeidsperioder skal være en arbeidsfri periode på minimum 8 timer.

Turnusleger i sykehus kan i gjennomsnitt bli pålagt å arbeide 38 timer i uken (dersom man har vakttjeneste mellom kl 2000 og 0600), eller 40 timer i uken (uten vakt i nevnte tidsrom). Arbeid utover denne tid kan avtales med den enkelte, så lenge man holder seg innenfor vernebestemmelsene. Denne tiden kalles utvidet tjeneste/arbeidstid (UTA).

Overtidsarbeid

Det er ikke avtalt unntak for overtid i tariffavtalen. Det er uttrykkelig sagt i A2 § 3.6.1 at overtidarbeid anvendes i overensstemmelse med arbeidsmiljølovens bestemmelser om overtid. Adgangen til å pålegge overtidarbeid er begrenset til 10 timer pr uke, 25 timer pr 4 uker og 200 timer pr år. Disse bestemmelser knytter seg til overtidarbeid isolert sett. Overtidsarbeid vil være alt arbeid som ikke står på den enkeltes tjenesteplan. I tillegg til dette kan man ikke pålegge overtid som sammen med alminnelig arbeidstid overstiger 13 timer pr døgn eller 48 timer pr uke.

Turnus i kommunehelsetjenesten

Turnusleger i kommunehelsetjenesten har en arbeidstid på 37,5 timer. I tillegg kommer legevakter. Organisering av legevakt er kommunens ansvar. Arbeidsmiljøloven § 48 stiller krav til at det skal utarbeides en arbeidsplan i slike tilfeller. Planen skal være forut-

sigbar for den enkelte arbeidstaker både hva gjelder arbeidstid og fritid. Det er fast praksis at slike arbeidsplaner rullerer mellom de legene som er med i vaksjiktet etter et bestemt mønster. Turnuslegene skal inngå i denne vaktordningen på samme måte som de andre legene; det vil si de skal verken komme bedre eller dårligere ut enn de øvrige legene.

Tjenesteplan i sykehus

Arbeidsmiljøloven § 10-3 stiller krav om at dersom arbeidstakerne arbeider til ulike tider av døgnet skal det utarbeides en arbeidsplan som viser til hvilke uker, dager og tider den enkelte skal arbeide. Det er vanlig å kalle denne planen for tjenesteplan. Tjenesteplanen skal utarbeides i samarbeid med de tillitsvalgte.

Tjenesteplanen utarbeides med utgangspunkt i hvor mange leger det er i vaksjiktet. Dersom det arbeider 7 leger i vaksjiktet blir tjenesteplanen 7-delt, og vil rullere hver 7 uke. I løpet av denne 7-ukers perioden vil det variere hvor mange timer i uken man arbeider avhengig av hvordan vaktene fordeles. Det kan være uker på opptil 60 timer, og det kan være uker med null timer (såkalt nulltimersuke) på tjenesteplanen. Det er gjennomsnittet av timene i tjenesteplanen som er avgjørende for hvor lang tjenesteplanen sies å være. Et vanlig gjennomsnitt i tjenesteplanen er ofte 42-43 timer.

Endring eller oppsigelse av tjenesteplan som inneholder UTA (utvidet tjeneste/arbeidstid) skal gjøres med de frister som er avtalt mellom partene lokalt. Normalt er det 4 ukers frist for endring. «Endring» vil si justeringer hvor avtalt antall timer i tjenesteplanen ikke forandres. Hvis det er behov for å avtale flere eller færre timer i tjenesteplanen må det foretas oppsigelse, og da er varslingsfristen 2 måneder. I utgangspunktet vil dette også gjelde for endringer av oppstart i turnustjenesten, men her bør man være noe mer pragmatisk.

Hvem har ansvar for tjenesteplanene?

Det er uten tvil arbeidsgivers ansvar å organisere arbeidet. Om dere som turnusleger finner det hensiktsmessig kan dere selvsagt være behjelpelige i så henseende. Noen ganger kan det være en fordel fordi dere i større grad kan organisere tiden deres selv.

Vi vil uansett be dere hjelpe til i forhold til de som kommer etter dere ved at dere følger med på at det lages et opplegg som er klart når de nye ankommer.

Vakt

Vaktplikt

A2 § 3.5.2 (...) arbeidsbelastningen skal som hovedregel foredeles jevnt på det antall leger som omfattes av ordningen.

Paragrafen beskriver at alle har rett og plikt til å jobbe vakt der det er etablerte vaktordninger. Videre skal vaktene fordeles jevnt på de som er med i ordningen.

Døgnvakt eller ikke døgnvakt?

Ylf mener at det er viktig at man har nattevakter også i løpet av turnustjenesten, fordi man i vaksituasjonen får testet evnen til å gjøre selvstendige vurderinger som lege.

I forbindelse med at det ble opprettet stillinger for turnusleger ved Ullevål Sykehus i sin tid, ble det fra sykehusledelsens side besluttet å minimere turnuslegenes tjenesteplaner. Turnuslegene ble derfor ikke tilbudt vakttjeneste på natt. Dette ble klaget inn for fylkeslegen i Oslo og Helsetilsynet, som etter vurdering kom til at tjenesten måtte godkjennes. Det er flere som mener at resultatet ikke var faglig basert, men bar preg av behovet for å ha mange turnusplasser.

Dermed kan man si at prinsippet er godtatt av myndighetene, men at Ylf aldri har akseptert den faglige begrunnelsen for dette.

Hvor mange vakter må jeg ha for å få godkjent tjeneste?

Det er ikke laget bestemmelser på hva som er det minste antall vakter du må ha for å få godkjent tjenesten, og i praksis vil det derfor være den som godkjenner tjenesten din som skriver under på at du har hatt en fullverdig tjeneste.

Vaktrom i sykehusturnus

Det følger av A2 § 8.4.1 at sykehuset skal stille velegnet vaktrom til disposisjon for vakthavende lege.

Formuleringen er identisk med den som fantes i tidligere tariffområder. Da de sentrale parter drøftet innholdet i dette ble det vist til tidligere vedlegg som beskriver standarden. Vedlegget er ikke tatt med som vedlegg til A2, men det har ikke på noe tidspunkt vært anført at en annen standard enn dette skal gjelde. Vedlegget må derfor brukes som utgangspunkt for innholdet i vaktrommet. Det er selvsagt ikke til hinder for at partene lokalt definerer en bedre standard enn dette. Standarden er som følger (neste side):

Vedlegg 1

VAKTROM FOR SYKEHUSLEGER MED VAKT PÅ ARBEIDSSTEDET (TIL STEDE-VAKT)

Vaktrom nyttes som kjent av leger som pga vaktarbeidets art ikke kan oppholde seg i hjemmet under vekten.

Partene er enige om følgende retningslinjer for hvilken standard vaktrommene skal ha:

1. Vaktrom for leger skal være utstyrt med sove-, lese- og skriveplass samt skaplass av tidsmessig standard. Vaktrommene skal ha telefon med forbindelse utenfor sykehuset (bylinje), samt være utstyrt med radio. Om dagen skal vaktrommene normalt ikke benyttes til andre formål, og så vel selve rommet som skapene må kunne låses. Fra vaktrommene må det være lett adgang til toalett og dusj.
2. Vaktrom bør ha et areal på minst 10 kvadratmeter og dessuten være plassert slik at det har vindu. Rommet bør ha hensiktsmessig adgang til toalett og dusj.
3. Med mindre varm drikke og enkle måltider kan ordnes også på tider da sykehusets kantine er stengt, bør det være mulighet for å lage eller varme mat og drikke i tilknytning til vaktrommet.
4. Hvor sykehuset har 5 eller flere leger med tilstedevakt samtidig, bør det dessuten stilles oppholdsrom til rådighet med adgang til TV, dags-aviser etc.

Fravær som ikke resulterer i rest-tjeneste

Sykehusturnus

Feriefravær:

Maks 5 uker, fordelt likt på minimum to avdelinger.

Sykefravær/annet fravær:

Inntil 4 uker, men maks 2 uker ved en enkelt avdeling

Fravær utover dette resulterer i rest-tjeneste.

Distriktsturnus

Feriefravær:

Maks 2 ½ uke

Sykefravær/annet fravær:

Inntil 2 uker

Fravær utover dette resulterer i rest-tjeneste.

Ferie

Rett til ferie med lønn?

Hvor mye ferie med lønn du har krav på i 2008, avhenger av opptjeningen i 2007. Dette betyr at feriepenger beregnes på grunnlag av arbeidsvederlag utbetalt året før man tar ut ferie.

Dette skyldes at opptjeningsåret for feriepenger er det forutgående kalenderår, se ferieloven § 4. Full opptjening utgjør 30 virkedager ferie med lønn (5 uker). Dvs. at du opptjente rett til 2,5 virkedager ferie med lønn i 2008 pr hele måned du arbeidet i 2007.

Kan jeg ta ferie uten lønn?

Selv om du ikke har opptjent rett til ferie med lønn, har du likevel rett til feriefritid (altså du kan ta ferie uten lønn.). Dersom du har begynt hos arbeidsgiver senest 30. september i ferieåret (inneværende år), har du rett til full feriefritid (5 uker) i år forutsatt at ferie ikke allerede er tatt ut hos annen arbeidsgiver tidligere i ferieåret, jf ferieloven § 5 nr 3.

Kan arbeidsgiver pålegge meg å ta ferie uten lønn?

Nei, arbeidsgiver kan ikke pålegge deg å ta ferie uten lønn. Unntak fra dette er hvis du jobber et sted hvor driften innstilles i forbindelse med ferieavviklingen (fellesferie). Da må ferien avvikles uansett, se ferieloven § 5 nr 6.

Kan du overføre

feriepenger til ny arbeidsgiver?

Det følger av ferieloven § 11 nr 3 at alle opptjente feriepenger utbetales siste vanlige lønnsdag før fratreden. Kriteriet for utbetaling av feriepenger er at arbeidsforholdet opphører. Dette betyr at du får utbetalt alle opptjente feriepenger når du slutter hos den arbeidsgiveren der opptjeningen har funnet sted.

Merk: Selv om du etter ferieloven har rett til å ta ut 5 uker feriefritid, må du for å unngå resttjeneste likevel fordele den årlige ferien slik det fremkommer ovenfor om fravær som ikke resulterer i resttjeneste.

Svangerskap og foreldrepermisjon

Sykehusturnus

Overenskomstens del A2 § 8.3.3: Turnuslege som får avbrutt turnustjenesten pga svangerskaps- eller fødselspermisjon, skal ha rett til å fortsette sin turnus ved samme tjenestested etter endt permisjon. Se forøvrig Overenskomst mellom Spekter og Den norske legeforening.

Folketrygdloven § 14-4: For å ha rett til fødselspenger etter folketrygdloven må barnets mor ha vært yrkesaktiv med pensjonsgivende inntekt i minst seks av de siste ti månedene før stønadsperioden starter.

Overenskomstens del A1 § 1.2, jf § 1.1: Den som er ansatt og har tiltrådt stilling i virksomheten og har rett til fødselspenger, svangerskaps- og fødselspenger mv. etter folketrygdloven, har rett til full lønn uten hensyn til bestemmelsene

om inntektsgrensning. Full lønn er all godtgjøring etter oppsatt tjenesteplan. Se for øvrig Overenskomst mellom Spekter og Akademikerne-Helse.

Se for øvrig artikkel i Ylf Forum nr 9 for 2003.

Distriktsturnus

Turnuslege som får avbrutt turnustjenesten pga svangerskaps- eller fødselspermisjon, skal ha rett til å fortsette sin turnus ved samme kommune for gjennomføring av resttjeneste i kommunehelsetjenesten etter endt permisjon. Dette synet støttes også av Likestillings- og diskrimineringsombudet.

Folketrygdloven § 14-4: For å ha rett til fødselspenger etter folketrygdloven må barnets mor eller far ha vært yrkesaktiv med pensjonsgivende inntekt i minst seks av de siste ti månedene før stønadsperioden starter.

Hovedtariffavtalen i KS, fellesbestemmelsene § 8.3.1, jf § 8.2.2.1: Det utbetales full ordinær lønn, faste årsbeløp og faste variable tillegg etter oppsatt turnusplan.

Se hovedtariffavtale i KS-området.

Hovedtariffavtalen finner du her:

<http://www.legeforeningen.no/index.gan?id=101175&subid=0>

Se for øvrig artikkel i Ylf Forum nr 9 for 2003

Legevakt i kommunehelsetjenesten

Refusjoner fra folketrygden:

For legevaksarbeid får turnuslegen refusjoner fra folketrygden. Disse inntekter regnes som næringsinntekt, og det må avsettes penger til skatteoppgjøret. Det kan lønne seg å ha en regnskapsfører som fører legevaktregnskapet.

Legevaktskoffert:

Kommunen plikter å holde legevaktskoffert med faglig forsvarlig utrustning. Medisiner og forbruksvarer dekker turnuslegen selv.

Fri dag etter legevakt:

Man har krav på fri dag etter legevakt uten trekk i lønn dersom legen etter en konkret vurdering av belastningen finner at arbeid neste dag blir uforsvarlig, se særavtalens punkt 7.6

Saksgang når det oppstår problemer

Felles for sykehus- og distriktsturnus:

Se pkt 5.4 under målbeskrivelse for turnustjenesten for leger. Målbeskrivelsen finner du her: http://www.legeforeningen.no/asset/25700/2/25700_2.pdf